

Restoranlarda Bahşış İle İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometrics Analysis of Published Papers on Tipping in Restaurants

Arş. Gör. Gökhan YILMAZ

Akdeniz Üniversitesi

Turizm Fakültesi

E-posta: gokhanyilmaz@akdeniz.edu.tr

Orcid Id:0000-0002-8254-8955

Öz

Çalışmada, 1978-2015 yılları arasında restoranlarda bahşış ile ilgili uluslararası alanyazında yayınlanan makalelerin belirli parametreler çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda çeşitli veri tabanları üzerinden erişim sağlanan 201 makale değerlendirmeye alınmıştır. Özellikle veri tabanları üzerinden tarama esnasında tip, tipping, tipping behavior, gratuity gibi anahtar kelimeler kullanılmıştır. Bu bağlamda restoranlarda bahşış ile ilgili en fazla makalenin 2004-2015 yılları arasında yayınlandığı, görgül çalışmaların ağırlıklı olduğu, tek yazarlı makalelerin daha fazla yayınlandığı, bahşış artırma teknikleri ile ilgili yapılan çalışmaların sayısının daha yüksek olduğu ve çalışmaların 6-10 sayfa arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Makalelerin çoğunluğunda anket tekniğiyle verilerin toplandığı, örneklem grubunu müşterilerin oluşturduğu ve genellikle makalelere atıf yapıldığı dikkat çekmektedir. Makalelere en fazla katkı yapan akademisyenlerin Cornell Üniversitesi'nde çalıştığı ve en fazla çalışmanın Michael Lynn tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Tüm bunların ışığında bu çalışmadan elde edilen bulgular bahşış ile ilgili çalışmaların sayısının giderek arttığını ve işletme, pazarlama, ekonomi, sosyoloji, psikoloji, turizm araştırmacıların bahşış ile ilgili çalışmalara daha fazla ilgi gösterdiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Restoran, bahşış, bahşış davranışı, bibliyometrik analiz

Abstract

The aim of this research was to examine the papers on tipping in restaurants found in international literature in period from 1978 to 2015 based on defined parameters of bibliometrics analysis. 201 article from various database were included in the research. In database search keywords like tip, tipping, tipping behavior, gratuity were used. Based on the results of the analysis it can be concluded that: the most paper were published between 2004 and 2015; the emphasis was more on empirical studies; the papers were written by one author; more papers aimed of defining tipping increase techniques and average length of papers was 6 to 10. While most frequently used data collection method was survey, sample group was largely consisting of customers, and research papers were being used as reference. The authors who made the largest contribution to literature were from Cornell University and Michael Lynn was extracted as author of most papers. Based on results of this research overall evaluations of literature on tipping in restaurants were presented.

Keywords: Restaurant, tipping, tipping behavior, bibliometrics analysis

1. Giriş

Bibliyometri, özünde sayım yapmaya dayalı bir inceleme alanı olarak belirtilmektedir (Al ve Coştur, 2007). Bibliyometri kavramı, yayınlanmış kitap, dergi, makale gibi bilimsel bilgi paylaşım araçlarının matematiksel ve istatistiksel tekniklerle incelenmesi (Pritchard, 1969; Diodato, 1994; Evren ve Kozak, 2012) olarak tanımlanmaktadır. Bibliyometrik analiz ise belgelerin ya da yayınların yazar sayısı, yayınlandığı dergi, konu, yayın bilgisi gibi belirli özelliklerinin niceliksel olarak analiz edilmesi (Al ve Tonta, 2004; Yalçın, 2010; Ulu ve Akdağ, 2015) şeklinde açıklanmaktadır. Bibliyometrik araştırmalar, belgelerin ya da yayınların belirli özelliklerinin analiz edilmesi ve bilimsel iletişime ilişkin çeşitli bulguların elde edilmesi esasına dayanmaktadır (Al ve Coştur, 2007).

Bir bilim dalı ile ilgili yapılan çalışmaların nicelik ve nitelik açısından gelişimi ilgili bilim dalının performansının değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Law ve Cheung, 2008). Bu bağlamda bibliyometri araştırmaları, bilimsel çalışmaların gerek nicelik gerekse nitelik açısından değerlendirmesine imkan sağlamaktadır (Al ve Soydal, 2012). Benzer bir şekilde bibliyometri araştırmaları ilgili bilim dalına o alanda çalışan bilim insanlarının katkılarının belirlenmesi, akademik dergilerin niteliklerinin belirlenmesi veya diğer bilim dalları ile ilişkisinin tespit edilmesine de katkı sağlamaktadır (Üstdiken ve Pasadeos, 1992; Yozgat ve Kartaltepe, 2009). Diğer taraftan bir bilim dalı ile ilgili alanyazının, dergilerin veya çalışmaların belirli dönemlerde incelenmesi gerek bilimsel çalışmaların gelişimlerinin ortaya konulması gerekse bu alanda bilgi sahibi olunması açısından önem arz etmektedir (Kozak, 1994; 2001; 2003). Bibliyometrik çalışmalar sonucunda elde edilen bulgular ilgili bilim dalının nasıl gelişim gösterdiğinin tespit edilmesine, sorunların veya eksikliklerin ortaya çıkarılmasına ve bu bağlamda yapılacak düzeltmelerin ya da getirilecek önerilerin tartışılmasına da imkan sağlamaktadır (Üstdiken ve Pasadeos, 1993; Şakar ve Cerit, 2013; Ulu ve Akdağ, 2015). Genellikle bibliyometrik çalışmaların turizm genelinde yoğunlaştığı ve gastronomi ya da yiyecek ve içecek alanında ise özellikle son yıllarda bu tür çalışmaların yapılmaya başlandığı görülmektedir. Bu bağlamda ulusal ve uluslararası yazın incelendiğinde restoranlar özelinde yapılmış herhangi bir bibliyometrik çalışmaya rastlanılmamıştır. Diğer taraftan restoranlarda bahşış ile ilgili Türk araştırmacılar tarafından yapılan gerek ulusal yazında (Devrani, 2014a; 2014b) gerekse uluslararası yazında (Artuğer ve Çetinsöz, 2013; Doğan ve Özasan, 2013; Yeşiltaş vd., 2014; Özdemir vd., 2014) yok denecek kadar az sayıda çalışmanın olduğu da dikkat çekmektedir. Tüm bunların ışığında ulusal yazında bibliyometri çalışmalarının turizm ve turizm ile ilgili konular çerçevesinde yapıldığı göz önüne alındığında bu çalışmanın hem ilgili yazına katkı sağlayacağı hem de bu alanda çalışan araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmada ulusal yazında yer alan çalışmalarda kullanılan parametrelerin yanı sıra farklı parametrelerin (makalenin veri toplama araçları, makalenin örneklem grubu, makalede verilerin toplandığı ülke ve şehir gibi) kullanılmasının da bir farklılık yaratacağı varsayılmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada 1978-2015 yılları arasında restoranlarda bahşış ile ilgili uluslararası alanyazında yayınlanmış makalelerin belirli parametreler çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır.

2. Kavramsal Çerçeve

Dünya genelinde bilimsel yayınların analiz edilmesi ile ilgili yapılan çalışmaların giderek artış gösterdiği görülmektedir (Kozak, 1994; Webster ve Watson, 2002). Turizmin bir bilim dalı olarak ortaya çıkması ve bu alanda yayın yapan akademisyen sayısının artması, bibliyometrik çalışmaların turizm alanında da tercih edilmesine neden

olmaktadır (Hall, 2011). Bu bağlamda uluslararası alanyazında turizm alanında yayınlanan çok sayıda bibliyometrik çalışmanın (Jogaratanam vd. 2005; McKercher, 2007; Huang ve Hsu, 2008; Ma ve Law, 2009) olduğu dikkat çekmektedir. Söz gelimi Jogaratnam vd. (2005) tarafından yapılan çalışmada turizm alanında önde gelen 11 dergide 1992-2001 yılları arasında yayınlanan makaleler yazarların çalıştığı üniversite, katkı yapan bölgeler ve yazarların en fazla tekrar yayın yaptıkları dergiler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Benzer bir şekilde McKercher (2007) da turizm alanında önde gelen 25 dergide 2000-2004 yılları arasında yayınlanan 3153 makaleyi yazar profili ve yayın profili olmak üzere iki açıdan incelemektedir. Huang ve Hsu (2008) ise Çin'de önde gelen turizm dergilerinde 2000-2005 yılları arasında yayınlanan 500 makaleyi araştırma konuları, araştırma yöntemleri, yazar bilgisi gibi çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmektedir. Ma ve Law (2009) da Annals of Tourism Research dergisinde 1973-2006 yılları arasında yayınlanan 1034 makaleyi çeşitli bibliyometrik parametreler doğrultusunda incelemektedir. Gastronomi veya yiyecek içecek alanında yapılan çalışmalara bakıldığında ise bibliyometrik çalışmaların sayısının daha az olduğu dikkat çekmektedir. Söz gelimi Sanchez ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan araştırmada şarap turizmi ile ilgili 1984-2014 yılları arasında yayınlanan 166 makalenin bibliyometrik profili ortaya konulmaktadır. Bu bağlamda uluslararası yazında gerek turizm gerekse gastronomi alanında yapılan bibliyometrik çalışmalara verilen örnekleri arttırmak mümkündür.

Ulusal yazında turizm ile ilgili yapılan bibliyometrik çalışmaların ise 1990'lı yılların ortalarında başladığı görülmektedir. Bu bağlamda alanyazında yer alan bibliyometrik çalışmalarda araştırmacıların genellikle makaleleri (Kozak, 1994; 1995; İçöz ve Kozak, 1999; Evren ve Kozak, 2012; Özel ve Kozak, 2012; Temizkan vd., 2015), lisansüstü tezleri (Kozak, 2001; Cevizkaya vd., 2014), dergileri (Kozak, 1999; Özdemir ve Kozak, 2000) ve bildirimleri (Çakıcı vd., 2013) incelediği dikkat çekmektedir. Ulusal yazında turizm ile ilgili yayınlanan bibliyometrik çalışmalar ve bu çalışmalarda kullanılan parametreler Tablo 1'de gösterilmektedir. Turizm ile ilgili bibliyometrik çalışmalar incelendiğinde zaman içerisinde araştırmacıların kullandığı parametrelerin sayısında artış olduğu dikkat çekmektedir. Söz gelimi, Kozak (1994) *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*'nde 1990-1994 yılları arasında yayınlanan makaleleri yazarın unvanı, çalışmanın konusu, yayınlandığı yıl, sayfa sayısı, yazarın çalıştığı üniversite, çalışmanın görgül veya kavramsal olup olmadığı, yazar sayısı ve çalışmanın çeviri olup olmadığı gibi parametreler çerçevesinde incelemektedir. Bu bağlamda en fazla makalenin turizm pazarlaması alanında yayınlandığı, en fazla katkının Anadolu Üniversitesi'nde çalışan akademisyenler tarafından sunulduğu, çalışmalarının çoğunluğunun kavramsal, tek yazarlı ve 2-5 sayfa aralığında olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kozak (1995) da Türkiye'de 1979-1994 yılları arasında turizm ile ilgili yayınlanan makaleleri incelemekte ve en fazla makalenin *Turizm Yıllığı*'nda yayınlandığını belirtmektedir. Ayrıca çoğunlukla makalelerin 1990-1994 yılları arasında, konaklama işletmeciliği konularında, kavramsal yaklaşımla ve sektör temsilcileri ile öğrenciler tarafından yayınlandığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer bir şekilde Çiçek ve Kozak (2012a) *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*'nde 1997-2011 yılları arasında yayınlanan makaleleri değerlendirmektedir. Bu çerçevede 1997-2001 yılları arasında daha fazla makale yayınlandığı, ağırlıklı olarak ampirik çalışmaların bulunduğu, Anadolu Üniversitesi'nde çalışan akademisyenlerin daha fazla katkı sağladığı ve çoğunlukla yabancı kaynaklara atıf yapıldığı sonucuna varmıştır. Zencir ve Kozak (2012) Sosyal Bilimler Enstitü dergilerinde 2000-2010 yılları arasında yayınlanan turizm ile ilgili 206 makaleyi benzer parametrelerle incelemektedir. İki yazarlı makalelerin sayısının diğerlerine oranla fazla olduğu, en fazla yayının turizm yönetimi konularında yapıldığı, çoğunlukla görgül araştırmaların kullanıldığı, yabancı kaynak kullanımının yüksek olduğu ve en fazla çalışmanın 2008 yılında yapıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 1: Ulusal Alanyazında Turizm ile ilgili Yayınlanan Bibliyometrik Çalışmalar

Çalışma	İncelenen Yıllar	İncelenen Konu	İncelenen Çalışma Sayısı	Çalışmada Kullanılan Parametreler																					
				Makale / Bildiri / Tez ile ilgili														Yazar ile ilgili							
				Türü (Tez YL / DR)	Yayımlandığı Yıl	Yayımlandığı Dergi	Dergilerin Yayın Alanı	Yayımlayan Kurum	Sayfa Sayısı	Çalışma Konuları	Araştırma Yaklaşımı	Kaynak / Atıf Sayısı	Yerli / Yabancı Kaynak	Kaynak Türü	Atıf Yapılan Dergiler	Anahtar Kelime Sayısı	Yayın Dili	Çeviri Durumu	Yayın Kurulu Durumu	Yazarlar	Yazar Sayısı	Yazarın Unvanı	Çalıştığı Kurum / Uni.	Çalıştığı Bölüm	
Kozak (1994)	1990-1994	Anatolia Dergisi'nde yayınlanan makaleler	249 makale		✓					✓	✓	✓								✓		✓	✓	✓	
Kozak (1995)	1979-1994	Türkiye'de turizm ile ilgili yayınlanan makaleler	491 makale		✓	✓					✓	✓											✓	✓	
İçöz ve Kozak (1999)	1979-1983	Turizm İşletmeciliği Dergisi'nde yayınlanan makaleler	93 makale								✓												✓	✓	
Kozak (2001b)	1972-1998	Turizm pazarlaması ile ilgili hazırlanan lisansüstü tez çalışmaları	131 tez	✓	✓			✓			✓														
Çiçek ve Kozak (2012a)	1997-2011	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan makaleler	202 makale		✓					✓	✓	✓	✓	✓			✓						✓	✓	✓
Çiçek ve Kozak (2012b)	1997-2010	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan makaleler	192 makale		✓					✓	✓	✓	✓	✓			✓						✓	✓	✓
Evren ve Kozak (2012)	2000-2010	Ulusal hakemli dergilerde turizm ile ilgili yayınlanan makaleler	1217 makale		✓	✓				✓	✓	✓	✓										✓	✓	✓
Özel ve Kozak (2012)	2000-2011	Ulusal hakemli dergilerde turizm pazarlaması ile ilgili yayınlanan makaleler	286 makale		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓	✓		✓
Türktarhan ve Kozak (2012)	1985-1994	Turizm Yıllığı'nda yayınlanan makaleler	150 makale		✓					✓	✓	✓	✓										✓	✓	✓
Yüncü ve Kozak (2012)	1997-2010	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan makaleler	205 makale		✓						✓											✓			✓
Zencir ve Kozak (2012)	2000-2010	Sosyal Bilimler Enstitü dergilerinde turizm ile ilgili yayınlanan makaleler	206 makale		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓								✓			
Çakıcı, Yıldırım ve Karacaoğlu (2013)	2009-2012	Ulusal Turizm Kongresi'nde sunulan bildiriler	337 bildiri		✓					✓	✓	✓	✓				✓						✓	✓	✓
Cevizkaya, İsay ve Avcıkurt (2014)	2000-2013	Turizm alanyazınında engelliler ile ilgili yayınlanan çalışmalar (makaleler ve tezler)	603 tez 49 makale	✓	✓	✓		✓			✓														
Temizkan, Çiçek ve Özdemir (2015)	1991-2014	Sağlık turizmi ile ilgili yayınlanan makaleler (Türkçe ve İngilizce)	246 makale		✓	✓	✓				✓	✓											✓		✓
				Dergi ve bülten ile ilgili parametreler																					
Kozak (1999)		Turizm, rekreasyon ile boş zamanlar ve değerlendirilmesi alanlarında akademik dergiler	33 dergi	<ul style="list-style-type: none"> • Genel bilgiler (dergileri yayınlayan kurum ve kuruluşlar, yayın alanları, ilk yayın yılları, yıllık yayın sayısı, yayın dilleri, yayın masraflarının karşılanma şekli, reklam yayınlama durumu ve okuyucu kitlesi), • Makale denetim bilgileri (makale değerlendirme formu, hakem sayısı, hakemlere tanınan süre, blindreview uygulanması, yayınlama oranı, yayınlama süresi) • Yayın bilgileri (makale gönderen yazarlar, yazım editörü olup olmaması, davetli makale yayınlama durumu, öz ve indeks dergilerinde yer alması) 																					
Özdemir ve Kozak (2000)	1983-1990	T.C. Turizm Bankası A.Ş. Bülteni	20 sayı	Bültenin teknik özellikleri, yayın amacı ve politikası, derginin bölümleri, yayınlanan yazılar																					

Araştırmacılar makalelerin yanı sıra lisansüstü tezler, bildiriler ve dergiler gibi diğer bilimsel yayınları da benzer parametreler çerçevesinde incelemektedir. Söz gelimi Kozak (2001b) turizm pazarlaması ile ilgili 1972-1998 yılları arasında yayınlanan lisansüstü tezleri tezlerin türü, hazırlandığı üniversite, tezlerin konusu ve hazırlandığı yıl parametreleri ile ele almaktadır. Tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde yayınlandığı, en fazla tezin İstanbul Üniversitesi'nde yapıldığı, çoğunluğunun 1991-1995 yılları arasında basıldığı ve en çok pazarlama iletişimi alanında hazırlandığı tespit edilmiştir. Benzer bir şekilde Çakıcı ve arkadaşları (2013) Ulusal Turizm Kongrelerinde 2009-2012 yılları arasında sunulan 357 bildiriye yazar, kurum, tür, atıf, özet, yöntem, geçerlilik ve güvenilirlik ve analiz türleri açısından değerlendirmektedir. Bu bağlamda bildirilerin çoğunluğunun iki yazarlı olduğu, alan araştırması kullanıldığı, Türkçe kaynakların tercih edildiği ve birinci ve ikinci yazarların yardımcı doçent unvanına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Kozak (1999) turizm, rekreasyon ve boş zamanlar değerlendirmesi alanlarında yayınlanan 33 akademik dergiyi genel bilgiler, makale denetim bilgileri ve yayın bilgileri doğrultusunda incelemektedir.

3. Yöntem

Çalışmada, 1978-2015 yılları arasında restoranlarda bahşiş ile ilgili uluslararası alanyazında yayınlanan makalelerin belirli parametreler çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır. Makaleler, bilimsel gelişmelerin izlenebilmesi ve değerlendirilebilmesi açısından önemli bir gösterge (Bayram, 1998) olduğundan dolayı bu çalışmada da sadece makalelerin değerlendirmeye alınması uygun görülmüştür. Bu bağlamda restoranlarda bahşiş ile ilgili makaleler çeşitli veri tabanları (EBSCO Host, JSTOR, SageJournal, Scopus, Springer Link, Wiley Online Library gibi) üzerinden taranmış ve 201 makaleye erişim sağlanmıştır. Çalışma kapsamında ulaşılan tüm makalelerin değerlendirmeye alınması uygun görülmüştür.

Restoranlarda bahşiş ile ilgili erişim sağlanan 201 makaleye ait tüm parametreler istatistiki bir programa aktarılmış ve bu program yardımıyla analizler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada betimleyici istatistiki analizler kullanılmış ve ilgili parametreler frekans ve yüzde değerleri yardımı ile açıklanmaya çalışılmıştır. Makalelerin bibliyometrik profilinin belirlenebilmesi için kullanılan parametreler arasında makalenin yayınlandığı yıl, makalenin yayınlandığı dergi, makalenin yayınlandığı derginin yayın alanları, makalenin araştırma yaklaşımı, sayfa sayısı, atıf sayısı, makalenin veri toplama yöntemi, makalenin örneklem grubu, makalede verilerin toplandığı ülke ve şehir, yazar sayısı, yazarların isimleri, yazarların unvanları, yazarların çalıştığı kurumlar ve yazarların çalıştığı bölümler şeklinde sıralamak mümkündür. Çalışmada cevaplanmak istenen araştırma soruları aşağıdaki şekildedir.

- Makalelerin yayınlandığı yıllara göre dağılımı nedir?
- Makalelerin yayınlandığı dergilere göre dağılımı nedir?
- Dergilerin yayın alanlarına göre dağılımı nedir?
- Makalelerin araştırma yaklaşımlarına göre dağılımı nedir?
- Makalelerin konularına göre dağılımı nedir?
- Makalelerin sayfa sayısına göre dağılımı nedir?
- Makalelerin yapılan atıflara göre dağılımı nedir?
- Makalelerin veri toplama yöntemine göre dağılımı nedir?
- Makalelerin örneklem grubuna göre dağılımı nedir?
- Makalelerin verilerin toplandığı ülkelere ve şehirlere göre dağılımı nedir?
- Makalelerin verilerin toplandığı şehirlere göre dağılımı nedir?
- Makalelerin çok yazarlılık açısından durumu nedir?

- Yazarların isimlerine göre dağılımı nedir?
- Yazarların unvanlarına göre dağılımı nedir?
- Yazarlarının çalıştığı kurumlara göre dağılımı nedir?
- Yazarlarının çalıştığı bölümlere göre dağılımı nedir?

4. Bulgular

1978-2015 yılları arasında restoranlarda bahşış ile ilgili yayınlanan 201 makale çeşitli parametreler çerçevesinde incelenmiştir. İlgili yıllar arasında yayınlanan makalelere ait genel bilgilerden şu şekilde bahsetmek mümkündür. Makalelerin toplam sayfa sayısının 2395 ve ortalama sayfa sayısının da 11,9 olduğu görülmektedir. Yazar sayısının 378 ve makale başına ortalama yazar sayısının da 1,9 olduğu dikkat çekmektedir. Makalelerin toplam anahtar kelime sayısının 488 ve ortalama anahtar kelime sayısının da 2,4 olduğu tespit edilmiştir. İncelenen makaleler arasında 86 makalede ise anahtar kelime kullanılmadığı dikkat çekmektedir.

Makalelerin yayınlandığı yıllar incelendiğinde ulaşılabilen makaleler arasında restoranlarda bahşış ile ilgili ilk makalenin 1978 yılında yayınlandığı tespit edilmiştir. Makalelerin yayınlandığı yıllara ilişkin veriler Tablo 2'de gösterilmektedir. Restoranlarda bahşış ile ilgili en fazla çalışmanın yayınlandığı (15 makale) yılların 2003, 2013 ve 2014 yılları olduğu görülmektedir. Diğer taraftan 1979, 1982, 1983, 1985, 1987 ve 1991 yıllarında ise herhangi bir makalenin yayınlanmadığı dikkat çekmektedir. Tüm bunların ışığında özellikle 2000'li yıllardan sonra restoranlarda bahşış ile ilgili yayınlanan makalelerin giderek artış gösterdiğini söylemek mümkündür. Makalelerin yayınlandığı yıllar üç farklı dönem şeklinde ele alındığında makalelerin % 66,7'sinin 2004-2015 (III. Dönem), % 27,9'unun 1991-2003 (II. Dönem) ve % 5,4'ünün de 1978-1990 (I. Dönem) yılları arasında yayınlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 2: Makalelerin Yayınlandığı Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Makale Sayısı	Yıllar	Makale Sayısı	Yıllar	Makale Sayısı
1978	1	1991	-	2004	12
1979	-	1992	2	2005	12
1980	1	1993	3	2006	7
1981	1	1994	1	2007	8
1982	-	1995	1	2008	8
1983	-	1996	2	2009	12
1984	2	1997	3	2010	9
1985	-	1998	5	2011	12
1986	2	1999	4	2012	14
1987	-	2000	5	2013	15
1988	1	2001	7	2014	15
1989	1	2002	8	2015	10
1990	2	2003	15		
I.DönemToplam	11	II.DönemToplam	56	III.DönemToplam	134
Genel Toplam					201

Restoranlarda bahşış ile ilgili yayınlanan 201 makalenin hangi dergilerde yayınlandığı incelenmiş ve makalelerin 83 farklı dergide yayınlandığı tespit edilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde en fazla makale yayınlayan derginin 30 makale ile Journal of Applied Social Psychology olduğu görülmektedir. Ardından 27 makale ile International Journal of Hospitality Management dergisi gelmektedir. Üçüncü sırada ise 13 makale ile Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly ve Journal of Foodservice Business Research dergisi yer almaktadır. Bu bağlamda restoranlarda bahşış ile ilgili makalelerin % 26,4'ünün ikinci ve üçüncü sırada yer alan turizm ve yiyecek-içecek ile

ilgili dergilerde yayınlandığı dikkat çekmektedir. Dergilerin % 31,2'sinin (63 dergi) de bu konu ile ilgili sadece 1 makale yayınladığı tespit edilmiştir.

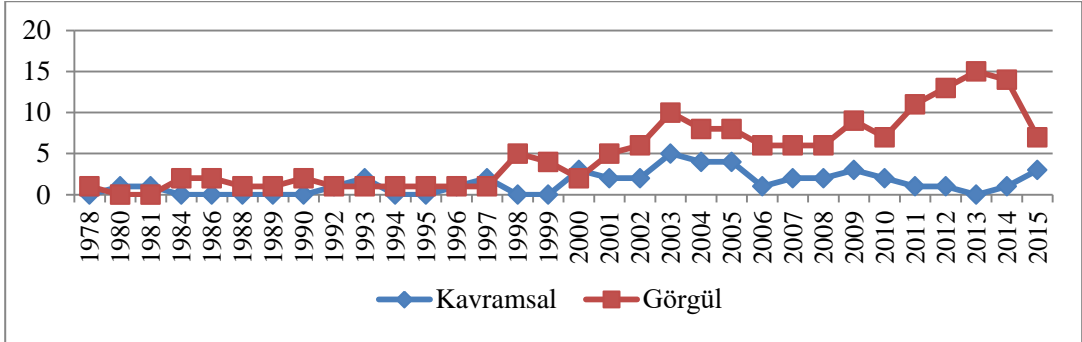
Restoranlarda bahşiş ile ilgili makalelerin yayınlandığı dergilerin yayın alanlarına göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Dergilerin yayın alanları incelendiğinde makalelerin % 29,3'ünün turizm ile ilgili dergilerde yayınlandığı görülmektedir. Turizmin ardından makalelerin % 18,9'unun sosyoloji, % 13,9'unun ekonomi, % 9'unun pazarlama, % 7,4'ünün yiyecek ve içecek, % 7'sinin işletme, % 6'sının psikoloji, % 1,5'inin makalenin sosyal bilimler ve % 7'sinin de diğer (hukuk, matematik, muhasebe, tarih gibi) ile ilgili dergilerde yayınlandığı dikkat çekmektedir.

Tablo 3: Makalelerin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımı

Dergi Adı	Makale Sayısı	%
Journal of Applied Social Psychology	30	14,9
International Journal of Hospitality Management	27	13,4
Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly	13	6,5
Journal of Foodservice Business Research	13	6,5
Journal of Economic Psychology	7	3,5
The Journal of Socio-economics	7	3,5
Journal of Hospitality and Tourism Research	6	3,0
Journal of Services Marketing	5	2,5
Applied Economics Letters	4	2,0
Applied Economics	3	1,5
Journal of Consumer Research	3	1,5
Journal of Economic Behaviour and Organization	3	1,5
The Social Science Journal	3	1,5
Asia Pacific Journal of Tourism Research	2	1,0
International Journal of Contemporary Hospitality Management	2	1,0
Journal of Labor Research	2	1,0
Psychological Reports	2	1,0
Southern Economic Journal	2	1,0
The Service Industries Journal	2	1,0
The Sociological Quarterly	2	1,0
Diğer	63	31,2
Toplam	201	100

Makalelerin araştırma yaklaşımı diğer bir ifade ile görgül ya da kavramsal olması, ilgili alanda yapılan bilimsel çalışmaların düzeyi hakkında somut sonuçlar vermekte ve yapılan çalışma hakkında bilgi sahibi olunmasına yardımcı olmaktadır. (Kozak, 1994). İlgili yıllar arasında yayınlanan 201 makalenin % 21,4'ünde (44 makale) kavramsal yaklaşım benimsenmiştir. Makalelerde tercih edilen araştırma yaklaşımlarının yıllara göre dağılımı Şekil 1'de gösterilmektedir. Bu bağlamda 2000 yılına kadar yayınlanan makalelerde kavramsal yaklaşımın benimsendiği; 2001 yılından sonra yayınlanan makalelerde ise görgül araştırma yaklaşımının daha çok tercih edildiği ve yıllar itibariyle giderek artış gösterdiği dikkat çekmektedir.

Şekil1: Makalelerin Araştırma Yaklaşımlarının Yıllara Göre Dağılımı

Makalelerin temel konuları ele alındığında çalışmaların 11 farklı konu çerçevesinde incelendiği görülmektedir. Makalelerin konularının dağılımı Tablo 4'te gösterilmekte ve toplamda en fazla makalenin bahşış artırma teknikleri ile ilgili yayınlandığı görülmektedir. İkinci sırada ise 27 makale ile hizmet kalitesi ile bahşış ilişkisi özelinde yapılan çalışmalar gelmektedir. Bahşışın servis personeline sağladığı ekonomik katkılar (26 makale) ile ilgili yapılan makalelerin de üçüncü sırada geldiği dikkat çekmektedir. Makalelerin konularının araştırma yaklaşımına göre dağılımı incelendiğinde ise ekonomik etkiler, bahşış uygulamaları ve gelenekleri ile genel bilgi konularında kavramsal çalışmaların daha fazla yapıldığı görülmektedir. Diğer konularda ise görgül araştırma yaklaşımı ile yapılan makalelerin sayısının daha fazla olduğu ön plana çıkmaktadır.

Tablo 4: Makalelerin Konularının Araştırma Yaklaşımına Göre Dağılımı

Konu Adı	Araştırma Yaklaşımı		Toplam
	Kavramsal	Görgül	
Bahşış artırma teknikleri	2	36	38
Hizmet kalitesi	7	20	27
Ekonomik etkiler	14	12	26
Bahşış verme kararını/eğilimini etkileyen faktörler	1	24	25
Motivasyon	10	13	23
Etnik köken	1	22	23
İnsan kaynakları	1	14	15
Servis personelinin fiziksel çekiciliği	0	9	9
Bahşış uygulamaları ve gelenekleri	5	3	8
Genel bilgi	3	1	4
Bahşış tahmin etme unsurları	0	3	3
Toplam	44	157	201

Çalışmada incelenen makalelerin sayfa sayısının en az 2, en fazla 37 ve ortalama 11,9 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Makalelerin sayfa sayısına göre dağılımı beş farklı grup altında incelenmektedir. Bu bağlamda toplamda 6-10 sayfa aralığında olan makalelerin sayısının (% 31,8) diğerlerine oranla daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Makalelerin % 24,9'unun 11-15 sayfa aralığında ve % 17,9'unun da 1-5 sayfa aralığında olduğu dikkat çekmektedir. Makalelerin sayfa sayılarının yıllara göre dağılımına bakıldığında ise I. Dönemde (1978-1990) 1-5 sayfa aralığındaki makalelerin sayısının daha fazla olduğu görülürken II. Dönem (1991-2003) ve III. Dönemde (2004-2015) ise 6-10 sayfa aralığındaki makalelerin sayısının diğerlerine oranla daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Makalelerin Sayfa Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Sayfa Sayısı Aralığı	Yıllar						Toplam	
	1978-1990		1991-2003		2004-2015			
	n	%	n	%	n	%	n	%
1-5	6	54,5	12	21,5	18	13,5	36	17,9
6-10	2	18,2	20	35,7	42	31,3	64	31,8
11-15	2	18,2	13	23,2	35	26,1	50	24,9
16-20	0	0	6	10,7	22	16,4	28	13,9
21 ve üzeri	1	9,1	5	8,9	17	12,7	23	11,5
Toplam	11	100	56	100	134	100	201	100

Makalelerde yapılan atıflar sadece nicelik açısından değerlendirilmiş ve yapılan atıfların türleri incelenmiştir. Çalışmada incelenen 201 makalenin toplam atıf sayısının 5837 ve ortalama atıf sayısının da 29,1 (en az 1 ve en fazla 141) olduğu tespit edilmiştir. Atıf yapılan kaynakların türleri incelendiğinde toplam atıfların % 72,9'unun makalelere, % 16,4'ünün kitaplara, % 9,7'sinin diğer kategorisinde yer alan kaynaklara yapıldığı görülmektedir. Bildirilere yapılan atıfların ise % 0,9 oranında oldukça düşük olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda restoranlarda bahşiş konusunda makalelerin en fazla tercih edilen başvuru kaynağı olduğu, bildirimlerin ise nadiren kullanıldığı söylenebilir. Diğer taraftan makalelerde yapılan atıf sayıları 4 farklı grup (1-20; 21-40; 41-60 ve 61 ve üzeri) altında incelenmektedir. Bu çerçevede 21-40 atıflı makalelerin sayısı ile 1-20 atıflı makalelerin sayısı arasında büyük bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen makalelerin % 40,3'ünde (81 makale) 21-40 atıf yapılırken % 39,8'inde (80 makale) de 1-20 atıf yapılmıştır. 29 makalede (% 14,4) 41-60 atıf ve 11 makalede (% 5,5) ise 61 ve üzeri atıf kullanılmıştır.

Restoranlarda bahşiş ile ilgili yayınlanan makalelerde görgül araştırma yaklaşımının kullanıldığı 157 makalenin örneklem grubuna, veri toplama yöntemine, verilerin toplandığı ülke ve şehirlere göre dağılımı incelenmektedir. Makalelerin % 65'inde (102 makale) örneklem grubu olarak müşterilerin seçildiği tespit edilmiştir. Makalelerin % 21'inde (33 makale) de servis personelinin örneklem olarak seçildiği dikkat çekmektedir. Ardından örneklem grubu olarak öğrenci (8 makale), restoran yöneticisi (5 makale), turist (3 makale) ve diğerlerin (6 makale) geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer kategorisinde yer alan makalelerde ise birden fazla örneklem grubu (müşteri ve servis personeli, öğrenci ve servis personeli gibi) yer almaktadır. Veri toplama aracı incelendiğinde makalelerin % 49,7'sinde (78 makale) anket tekniğinden yararlanıldığı dikkat çekmektedir. Diğer taraftan makalelerin % 39,5'inde gözlem (62 makale), % 7'sinde görüşme (11 makale) ve % 3,8'inde diğer (6 makale) araçların kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan ülkeler ve şehirler incelendiğinde ise yayınlanan makalelerin tamamında verilerin toplandığı ülkelerin belirtildiği görülmektedir. Bu bağlamda makale verilerinin toplandığı ülkeler arasında ilk sırada 108 çalışma (% 68,8) ile Amerika gelmektedir. Amerika'yı 18 çalışma ile Fransa ve 8 çalışma ile İsrail takip etmektedir. Verilerin toplandığı şehirler arasında da 18 çalışma (% 11,5) ile Fransa'da bulunan Vannes şehri ilk sırada gelmektedir. Vannes şehrini 7 çalışma ile Amerika'da bulunan Teksas eyaleti takip etmektedir. İncelenen 67 makalede ise verilerin toplandığı şehirlerin belirtilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Verilerin toplandığı ülke ve şehirlere göre dağılımı Tablo 6'da gösterilmektedir.

İlgili yıllar arasında restoranlarda bahşiş ile ilgili yayınlanan makalelerin 378 yazar tarafından yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda makale başına ortalama 1,9 yazarın düştüğü tespit edilmiştir. Yazar sayısı ve çok yazarlılık durumu incelendiğinde tek yazarlı makalelerin sayısı ile iki yazarlı makalelerin sayısı arasında az bir fark olduğu görülmektedir. Bu çerçevede yayınlanan makalelerin 84'ünün tek

yazarlı ve 79'unun da iki yazarlı olduğunu söylemek mümkündür. Ardından sırasıyla üç yazarlı (21 makale), dört yazarlı (13 makale), beş yazarlı (3 makale) ve altı yazarlı (1 makale) makaleler gelmektedir.

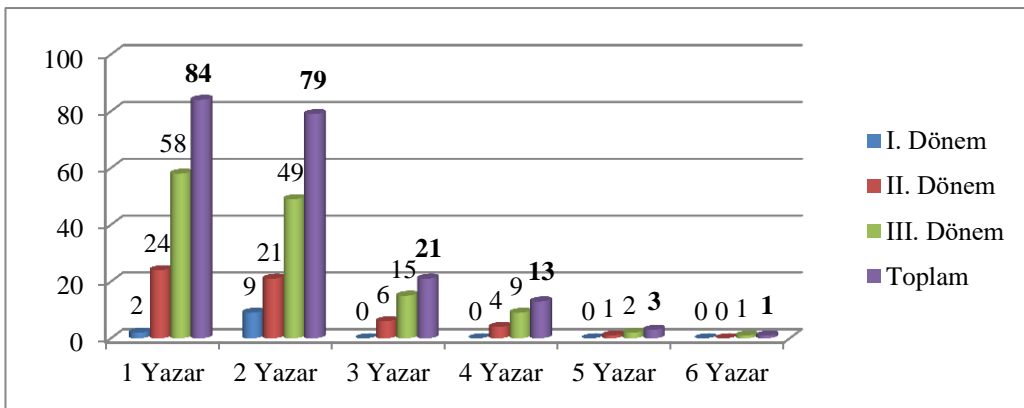
Tablo 6: Makalelerin Verilerin Toplandığı Ülke ve Şehirlere Göre Dağılımı

Ülke Adı	n	%	Şehir Adı	n	%
Amerika	108	68,8	Vannes (Fransa)	18	11,5
Fransa	18	11,5	Teksas (Amerika)	7	4,4
İsrail	8	5,0	Florida (Amerika)	5	3,2
Hong Kong	4	2,5	New Jersey (Amerika)	5	3,2
Güney Kore	2	1,3	New York (Amerika)	5	3,2
İngiltere	2	1,3	Utah (Amerika)	5	3,2
Türkiye	2	1,3	Detroit (Amerika)	4	2,5
Diğer	13	8,3	Virginia (Amerika)	4	2,5
Toplam	157	100	Hong Kong adası (Hong Kong)	3	1,9
			Minnesota (Amerika)	3	1,9
			Tel Aviv (İsrail)	3	1,9
			Washington (Amerika)	3	1,9
			Diğer	25	16
			Belirtilmeyen	67	42,7
			Toplam	157	100

*Verilerin toplandığı ülkelerde sayısı 2 ve üzeri; şehirlerde ise 3 ve üzeri olanlar dikkate alınmıştır

Araştırma deneyimi fazla olmayan araştırmacıların daha deneyimli araştırmacılarla işbirliği içinde olması ve bu durumun araştırmacıların gelecekte yapacakları çalışmalara önemli katkılar sağlaması makalelerde çok yazarlılık durumu açısından önem arz etmektedir (Al, 2008). Benzer bir şekilde Evren ve Kozak (2012) da çok yazarlı makalelerde yazarların farklı bakış açıları ve bilgi birikimlerinin makalelerin niteliğine önemli katkılar sağladığını belirtmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada da ilgili yıllar arasında yayınlanan restoranlarda bahşiş ile ilgili makalelerin çok yazarlılık durumu incelendiğinde makalelerin % 58,2'sinin (117 makale) iki ve daha fazla yazar tarafından yazıldığı dikkat çekmektedir. Yazar sayılarının yıllara göre dağılımı Şekil 2'de gösterilmektedir. Makalelerin yazar sayılarının yıllara göre dağılımına bakıldığında ise tüm yazar kategorilerinde III. Dönemde yayınlanan makalelerin sayısının diğerlerine oranla daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Şekil 2: Makalelerin Yazar Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Makalelerin hangi yazarlar tarafından yazıldığı ve makale yazarlarının unvanları (prof., doç., yrd.doç., dr., arş. gör., öğr. gör., öğrenci) incelenmiştir. Bu bağlamda makalelere en fazla katkı sağlayan yazarın 54 makale ile Michael Lynn olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Ardından Nicolas Gueguen (18 makale), Celine Jacob (14 makale) ve Ofer H. Azar (14 makale) gelmektedir. Diğer taraftan yayınlanan makalelere 7 yazarın 3 defa, 24 yazarın 2 defa ve 164 yazarın da 1 defa katkı sağladığı dikkat çekmektedir. Makale yazarlarının unvanları incelendiğinde makalelerde 256 yazarın unvanının belirtilmediği görülmektedir. Bu çerçevede en fazla makale yayınlayan yazarların Doçent Doktor unvanına sahip olduğu görülürken, en az makale yayınlayan yazarların ise Araştırma Görevlisi unvanına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Yazarların İsimleri ve Unvanlarına Göre Dağılımı

Yazar Adı	n	%	Yazarların Unvanı	n	%
Lynn, Michael	54	14,3	Doçent Doktor	45	11,9
Gueguen, Nicolas	18	4,8	Profesör Doktor	34	9,0
Jacob, Celine	14	3,7	Yardımcı Doçent Doktor	19	5,0
Azar, Ofer H.	14	3,7	Öğrenci	15	4,0
Brewster, Zachary W.	10	2,6	Doktor	4	1,0
Bodvarsson, Örn B.	7	1,8	Öğretim Görevlisi	3	0,8
Rind, Bruce	5	1,3	Araştırma Görevlisi	2	0,5
Seiter, John S.	5	1,3	Belirtilmeyen	256	67,8
Strohmetz, David	5	1,3	Toplam	378	100
Sturman, Michael	5	1,3			
Gibson, William A.	4	1,1			
Parrett, Matt	4	1,1			
Diğer	233	61,7			
Toplam	378	100			

*Yazarların isimlerinde sayısı 4 ve üzerinde olanlar dikkate alınmıştır

Makale yazarlarının hangi kurumlarda ve bölümlerde çalıştığı makalelerde belirtilen adres bilgileri çerçevesinde incelenmiş ve sonuçlar Tablo 8'de gösterilmiştir. İlgili yıllar arasında restoranlarda bahşiş ile ilgili makalelerin 120 farklı kurumda çalışan yazarlar tarafından yayınlandığı sonucuna ulaşılmıştır. En fazla makalenin Cornell Üniversitesi'nde görev yapan akademisyenler tarafından yayınlandığı görülmektedir. Ardından South Brittany Üniversitesi (35 yazar) ve Negev Ben-Gurion Üniversitesi (18 yazar) gelmektedir. Makalelerin % 31,2'sinin ilk üç sırada yer alan üniversitelerde çalışan yazarlar tarafından yayınlandığı dikkat çekmektedir.

Tablo 8: Yazarların Çalıştığı Kurumlar ve Bölümlere Göre Dağılımı

Kurum Adı	n	%	Bölüm Adı	n	%
Cornell University	65	17,2	Pazarlama	47	12,4
University of South Brittany	35	9,2	Konaklama İşletmeciliği	45	11,9
Ben-Gurion University of the Negev	18	4,8	İşletme	39	10,3
Pennsylvania State University	10	2,7	Ekonomi	35	9,2
University of Central Florida	10	2,7	Sosyoloji	34	9,0
University of Houston	10	2,7	Psikoloji	28	7,4
University of Washington	9	2,4	Yiyecek-İçecek İşletmeciliği	12	3,2
North Carolina State University	8	2,1	Turizm ve Otel İşletmeciliği	11	2,9
Utah State University	7	1,8	Otel ve Restoran İşletmeciliği	10	2,6
Wayne State University	7	1,8	Eğitim	10	2,6
St. Cloud State University	6	1,6	İletişim	10	2,6
University of Hawaii	6	1,6	Turizm İşletmeciliği	7	1,9
University of Nebraska-Lincoln	6	1,6	Hukuk	6	1,6
Diğer	180	47,6	İnsan Kaynakları Yönetimi	6	1,6
Belirtilmeyen	1	0,2	Diğer	7	1,9
Toplam	378	100	Belirtilmeyen	71	18,9
			Toplam	378	100

*Yazarların çalıştıkları kurum ve bölümlerde sayısı 6 ve üzerinde olanlar dikkate alınmıştır.

İlgili yıllar arasında restoranlarda bahşiş ile ilgili makalelere katkı sağlayan yazarların çalıştıkları bölümler incelendiğinde ise 18 farklı bölümde çalışan yazarların

makalelere katkı sağladığı görülmektedir. Bu bağlamda 47 yazarın pazarlama bölümünde çalıştığı dikkat çekmektedir. Pazarlama bölümünü 45 yazar ile konaklama işletmeciliği ve 39 yazar ile işletme bölümü takip etmektedir. Yazarların % 19.8'inin turizm ile ilgili bölümlerde ve % 3.2'sinin de yiyecek ve içecek işletmeciliği bölümlerinde çalıştığı sonucuna ulaşılmıştır. Makalelerde 71 yazarın ise çalıştığı bölümün belirtilmediği görülmektedir.

5. Tartışma ve Sonuç

Çalışmada, 1978-2015 yılları arasında restoranlarda bahşış ile ilgili uluslararası alanyazında yayınlanan makalelerin belirli parametreler çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışmada ilgili yıllar arasında yayınlanan ve çeşitli veri tabanları (EBSCO Host, JSTOR, Sage Journal, Scopus, Springer Link, Wiley Online Library gibi) üzerinden erişim sağlanan 201 makale inceleme kapsamına alınmıştır. Bu çalışma restoranlarda bahşış ile ilgili alanyazının durumu, gelişim süreci ve sorunları hakkında değerlendirme ve yorumlama imkanı sunmaktadır. Restoranlarda bahşış ile ilgili makalelerin sayısının 2010 yılından itibaren giderek artış gösterdiği tespit edilmiştir. Benzer bir şekilde Temizkan ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan çalışmada da sağlık turizmi ile ilgili yayınlanan makalelerin 2011 yılından sonra artış göstermeye başladığı belirtilmektedir. Şahin ve Acun (2015) da son yıllarda turist rehberliği ile ilgili makalelerin sayısının arttığını dile getirmektedir. Bu bağlamda alanyazındaki çalışmalarda elde edilen bulgular bu çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Bu durumun nedeni turizm alanında turizm işletmeciliği, gastronomi ve mutfak sanatları, turist rehberliği ve rekreasyon yönetimi gibi bölümlaşmeye gidilmesi ve buna bağlı olarak bu alanlar ile ilgili yapılan yayınların sayısının artması olarak gösterilebilir. Makalelerin yayınlandığı dergiler arasında Journal of Applied Social Psychology Dergisi'nin ilk sırada geldiği görülmektedir. Restoranlarda bahşış ile ilgili en fazla makale yayınlayan derginin sosyoloji kökenli olmasının temelinde bahşışin psikolojik ve sosyolojik bir olgu olması ve bu alanda çalışan araştırmacıların daha fazla bu konuya eğilim göstermesi yatmaktadır.

Makalelerin % 78,6'sında görgül araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Benzer bir şekilde turizm alanyazında yapılan araştırmalarda (Zencir ve Kozak, 2012; Türktarhan ve Kozak, 2012; Özel ve Kozak, 2012; Evren ve Kozak, 2012, Çiçek ve Kozak, 2012b; Temizkan vd., 2015) da görgül araştırma yaklaşımının daha çok benimsendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda yayınlanan makalelerin kavramsal çalışmalardan ziyade görgül araştırmalar olduğu ön plana çıkmaktadır. 6-10 sayfa aralığında olan makalelerin sayısının diğerlerine oranla daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çiçek ve Kozak'ın (2012b) çalışması da bu bulguları destekler niteliktedir. Diğer taraftan 21-40 arası atıf yapılan makalelerin sayısının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Turizm, gastronomi ve yiyecek-içecek işletmeciliği alanına özgü akademik dergilerin sayısının artmaya başlaması beraberinde bu alanlar ile ilgili başta makaleler olmak üzere birçok akademik çalışmanın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çalışmada da atıf yapılan kaynakların türlerine bakıldığında atıfların % 72,9'unun makalelere yapıldığı dikkat çekmektedir. Bu bulgular Özel ve Kozak (2012) tarafından yapılan çalışmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir. Yazar sayısı ve çok yazarlılık durumu ele alındığında 201 makalenin toplam 378 yazar tarafından yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Makalelerin çoğunluğunun tek yazarlı olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular daha önce yapılan çalışmaların bulguları (Evren ve Kozak, 2012; Türktarhan ve Kozak, 2012; Çiçek ve Kozak, 2012b; Temizkan vd., 2015) ile örtüşmektedir. Turizm, gastronomi ve yiyecek-içecek işletmeciliği alanının yapısı gereği, disiplinlerarası çalışmalardan ziyade bireysel çalışmaların daha fazla olması bu durumun nedenlerinden biri olarak gösterilebilir. Çalışmada veri toplama aracı olarak makalelerin % 49,7'sinde anket tekniğinden

yararlanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Aslında gastronomi ve yiyecek-içecek işletmeciliği alanında yapılan çalışmalarda anket tekniğinin daha fazla kullanıldığı ancak son dönemlerde ise görüşme ve gözlem gibi veri toplama araçlarına yönelik artış eğilimi olduğu söylenebilir. Örneklem grubuna bakıldığında ise makalelerin çoğunluğunda müşterilerin örneklem olarak seçildiği dikkat çekmektedir. Bu durumun temelinde müşterilerin en kolay ulaşılabilir örneklem grubu olması ve araştırmacılar açısından da zaman ve maliyet yükünün az olması gibi sebepler olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan verilerin toplandığı ülke bazında verilerin % 68,8'inin Amerika'da toplandığı tespit edilmiştir. Aslında bu durum yazarların çoğunluğunun Amerika'da bulunan üniversitelerde çalışmasından kaynaklanmaktadır. Şehir bazında bakıldığında ise Fransa'da bulunan Vannes şehrinin ilk sırada geldiği ve 18 çalışmanın bu şehirde yapıldığı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda en fazla çalışmanın bu şehirde yapılmasının temel sebebi de araştırmacıların çalıştığı üniversitenin o şehirde bulunması şeklinde açıklanabilir.

Çalışma hem araştırmacılara hem de ilgili yazına çeşitli katkılar sunmaktadır. Restoranlarda bahşiş konusunda çalışma yapacak araştırmacılar hangi konularda çalışma yapılabileceği hususunda bu çalışmadan fikir elde edebilir ve bu çerçevede çalışmalarını tasarlayabilir. Araştırmacılar restoranlarda bahşiş ile ilgili yayınlanan makalelerde hangi araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, hangi veri toplama yöntemine başvurulduğu ve örneklem grubu olarak hangi kitlenin seçileceği ile ilgili detaylı bilgi alabilir. Diğer taraftan ulusal yazında turizm ile ilgili yapılmış bibliyometrik çalışmalara da hem çalışmada kullanılan parametreler hem de çalışma konusu çerçevesinde farklı bir bakış açısı getireceği ve çalışmanın restoranlar özelinde yapılan ilk bibliyometrik çalışma olması nedeniyle önem arz edeceği düşünülmektedir. Araştırmanın başlıca sınırlılığını uluslararası alanyazında yayınlanan ve veri tabanları üzerinden erişimi sağlanan makalelerin incelenmesi oluşturmaktadır. Bu bağlamda ileriki araştırmalarda bu makalelerin yanı sıra ulaşılabilen diğer makaleler ile kitap, kitap bölümü ya da kongrelerde sunulan bildiriler inceleme kapsamına alınabilir ve araştırma tekrarlanabilir. Araştırmanın diğer bir sınırlılığını da çalışmada incelenen makalelerin restoranlarda bahşiş konusu ile sınırlı tutulması oluşturmaktadır. Bu bağlamda da ileride yapılacak çalışmalarda gerek restoranlar özelinde gerekse yiyecek ve içecek ile ilgili makaleler genelinde çalışma gerçekleştirilebilir.

6. Kaynakça

- Al, U. (2008), Türkiye'nin Bilimsel Yayın Politikası: Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım (*Basılmamış Doktora Tezi*).Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Al, U. ve Coştur, R. (2007), 'Türk Psikoloji Dergisi'nin Bibliyometrik Profili' *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), ss.142-163.
- Al, U. ve Soydal, İ. (2012), 'Dergi Kendine Atfının Etkisi: Energy Education Science and Technology Örneği' *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), ss.699-714.
- Al, U.ve Tonta, Y. (2004), 'Atıf Analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Tezlerinde Atıf Yapılan Kaynaklar' *Bilgi Dünyası*, 5(1), ss.19-47.
- Bayram, Ö. G. (1998), 'Atıf Verisi (Citation Data) ve Enformetrik Yasalar: Türk Kütüphanecilik Literatüründeki Doktora Tezleri Üzerinde Bir Uygulama' *Türk Kütüphaneciliği*, 12(1), ss.142-163.
- Cevizkaya, G., İlsay, S. ve Avcıkurt, C. (2014), 'Turizm Alan Yazınında Engelliler ile ilgili Çalışmaların Bibliyometrik Profili' *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, ss.101-108.
- Çakıcı, A. C., Yıldırım, O. ve Karacaoğlu, S. (2013), 'Ulusal Turizm Kongreleri Bildirilerinin Bibliyometrik Profili, 14.Ulusal Turizm Kongresi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi, ss. 1429-1447.

- Çiçek, D. ve Kozak, N. (2012a), 'Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde Yayınlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili' *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), ss.734-756.
- Çiçek, D., ve Kozak, N. (2012b), 'Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde Yayınlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili, VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, Antalya: Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi ve Gazi Üniversitesi, ss. 196-211.
- Diodato, V. P. (1994), *Dictionary of Bibliometrics*, Portland: The Hawthorne Press.
- Evren, S. ve Kozak, N. (2012), Türkiye'de 2000-2010 Yılları Arasında Yayınlanan Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi, VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, Antalya: Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi ve Gazi Üniversitesi, ss.250-266.
- Hall, C. M. (2011), 'Publish or Perish? Bibliometric Analysis, Journal Ranking and The Assesment of Research Quality in Tourism' *Tourism Management*, 32(1), ss.16-27.
- Huang, S. S. ve Hsu, C. H. (2008), 'Recent Tourism and Hospitality Research in China' *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 9(3), ss.267-287.
- İçöz, O. ve Kozak, N. (1999), 'Turizm İşletmeciliği Dergisi'nin Turizm Literatürüne Katkısı Hakkında Bir İnceleme' *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(2), ss.9-17.
- İnönü, E. (1971). *1923-1966 Döneminde Fizik Dalındaki Araştırmalara Türkiye'nin Katkısını Gösteren Bir Bibliyografya ve Bazı Gözlemler*. Ankara: ODTÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları - Yayın No:24.
- Jogaratham, G., McCleary, K. W., Mena, M. M.ve Yoo, J. J. (2005), 'An Analysis of Hospitality and Tourism Research: Institutional Contributions' *Journal of Hospitality & Tourism Research*. 29(3), ss.356-371.
- Kozak, N. (1994) 'Anatolia Dergisi'nde Yayınlanan Yazılar Üzerine Bir İnceleme' *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(3), ss.22-33.
- Kozak, N. (1995), 'Türkiye'de Yayınlanan Turizm Konulu Makaleler Üzerine Bir İnceleme' *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1), ss.62-72.
- Kozak, N. (1999), 'Dünya Genelinde "Turizm", "Rekreasyon" ve "Boş Zamanlar ve Değerlendirilmesi" Alanlarında Yayınlanmakta Olan Akademik Dergiler Üzerinde Bir Araştırma' *Türk Kütüphaneciliği*, 13(1), ss.5-27.
- Kozak, N. (2001a), 'Sağlık, Sosyal ve Teknik Bilimleri Alanlarında Yayınlanmakta Olan Akademik Dergiler Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme' *Türk Kütüphaneciliği*, 15(3), ss.296-310.
- Kozak, N. (2001b), 'Türkiye'de Turizm Pazarlaması Literatürünün Gelişim Süreci: 1972-1999 Yılları Arasında Hazırlanmış Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Biyo-Bibliyografik Bir İnceleme' *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12(1), ss.26-33
- Kozak, N. (2003), 'Türkiye'de Yayınlanan Akademik Dergilerin Niteliklerindeki Zaman İçerisindeki Değişim Nedenleri: Sağlık, Sosyal ve Teknik Bilim Alanlarında Yayınlanan Dergiler Üzerine Bir İnceleme' *Bilgi Dünyası*, 4(2), ss.152-153.
- Law, R. ve Cheung, P. (2008), 'An Analysis of Publications in Leading Tourism Journals and Its Implications' *Journal of China Tourism Research*, 4(1), ss.78-97.
- Ma, J. ve Law, R. (2009), 'Components of Tourism Research: Evidence from Annals of Tourism Research' *An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 20(1), ss. 62-74.
- McKercher, B. (2007), 'A Study of Prolific Authors in 25 Tourism and Hospitality Journals' *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 19(2), ss.23-30.
- McKercher, B. (2008), 'A Citation Analysis of Tourism Scholars' *Tourism Management*, 29 (6), ss.1226-1232.

- Özdemir, M. ve Kozak, N. (2000), 'Türkiye Turizm Yayıncılığı Tarihinen Bir Süreli Yayın: T.C. Turizm Bankası A.Ş. Bülteni' *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 11(2), ss.129-141.
- Özel, Ç. H. ve Kozak, N. (2012), 'Turizm Pazarlaması Alanının Bibliyometrik Profili (2000-2010) ve Bir Atıf Analizi Çalışması' *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), ss.715-733.
- Özinönü, A. K. (1970). *Growth in Turkish Positive Basic Sciences: 1933-1966*. Ankara: Middle East Technical University .
- Palmer, A. L., Sese, A. ve Montano, J. J. (2005), 'Tourism and Statistics: Bibliometric Study 1998–2002' *Annals of Tourism Research*, 32(1), ss.167-178.
- Pritchard, A. (1969), 'Statistical Bibliography or Bibliometrics?' *Journal of Documentation*, 25, ss.348-349.
- Ryan, C. (2005), 'The Ranking and Rating of Academics and Journals in Tourism Research' *Tourism Management*, 26, ss.657-662.
- Sanchez, A. D., Garcia, J. A., Rama, M. C. ve Vazquez, E. G. (2016), Literature Review of Wine Tourism Research: Bibliometric Analysis (1984–2014). İçinde M. Peris-Ortiz, M. C. Rama ve C. Rueda-Armengot (Editörler), *Wine and Tourism: A Strategic Segment for Sustainable Economic Development*, İsviçre: Springer International Publishing, ss. 257-273.
- Şakar, G. D.ve Cerit, A. G. (2013), 'Uluslararası Alan İndekslerinde Türkiye Pazarlama Yazını: Bibliyometrik Analizler ve Nitel Bir Araştırma' *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(4), ss.37-62.
- Temizkan, S. P., Çiçek, D. ve Özdemir, C. (2015), 'Sağlık Turizmi Konusunda Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili' *International Journal of Human Sciences*, 12(2), ss.394-415.
- Türktaş, G.ve Kozak, N. (2012), Turizm Yıllığı'nın Bibliyometrik Profili, VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, Antalya: Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi ve Gazi Üniversitesi, ss. 567-584.
- Ulu, S. ve Akdağ, M. (2015), 'Dergilerde Yayımlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili: Selçuk İletişim Örneği' *Selçuk İletişim*, 9(1), ss.5-21.
- Üstüken, B.ve Pasadeos, Y. (1992), 'Türkiye'de Yayımlanan Yöntemle İlgili Makalelerdeki Atıflar Üzerine Bir İnceleme' *Amme İdaresi Dergisi*, 25(2), ss.107-134
- Üstüken, B. ve Pasadeos, Y. (1993), 'Türkiye'de Örgütler ve Yönetim Yazını' *Amme İdaresi Dergisi*, 26(2), ss.73-93.
- Webster, J. ve Watson, R. T. (2002), 'Analyzing the Past to Prepare for the Future: Writing A Literature Review' *MIS Quarterly*, 26(2), ss.13-23.
- Yalçın, H. (2010), 'Millî Folklor Dergisi'nin Bibliyometrik Profili (2007-2009)', *Millî Folklor*, 85, ss.205-211.
- Yozgat, U. ve Kartaltepe, N. (2009), 'Ulusal Yönteim ve Organizasyon Kongre Kitaplarında Yer Alan Bildirilerin Bibiyometrik Profili: Örgüt Teorisi ve Örgütsel Davranış Bildirileri Üzerine Bir Araştırma' *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), ss.149-165.
- Yüncü, D. K. ve Kozak, N. (2012), 'Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi: Araştırma Konuları ve Kurumlar Arası İşbirliğinin Sosyal Ağ Analiz ile İncelenmesi' VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, Antalya: Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi ve Gazi Üniversitesi, ss. 642-660.
- Zencir, E. ve Kozak, N. (2012), 'Sosyal Bilimler Enstitü Dergilerinde Yayımlanan Turizm Makalelerinin Bibliyometrik Profili (2000-2010)' VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, Antalya: Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi ve Gazi Üniversitesi, ss. 673-682.